

N:o 71.

Af Herr **A. Göransson**: *Angående ändring af 9 § 2 mom. i Kongl. förordningen om häradsting den 17 Maj 1872.*

Kongl. förordningen angående ändring i vissa fall af gällande bestämmelser om häradsting den 17 Maj 1872 bestämmer i 9 § 2 mom.: "Varde två eller flera tingslag af Konungen förenade till ett, skola, likväl derest icke Konungen annorledes förordnar, nämndemän väljas till enahanda antal som tillförene i hvart och ett af dessa tingslag, och fördele häradshöfdingen efter samråd med nämnden tjenstgöringen dem emellan."

I de domsagor, der nämnda Kongl. förordning eger tillämpning, har visserligen en brist, nemligen den öfverklagade långsamheten i lagskipningen vid underdomstolarne å landet, blifvit afhjelpt. Men så länge häradsrätt utgöres af *domare* och *nämnd* och för så vidt man vill tillerkänna nämnden någon betydelse, måste ett missförhållande vara rådande i de tingslag, der ofvannämnda 9 § 2 mom. är tillämpadt. Der nu två eller flera tingslag äro förenade till ett och nämndemän skola väljas till enahanda antal, som tillförene i hvart och ett af dessa tingslag, inträffar ofta att de socknar, som förut varit förenade till ett tingslag och hvar inom sig valt nämndemän i förhållande till folkmängden, så att det bestämda tolftalet blifvit fullt, nu blifva frånskilda till hvar sitt tingslag och förenade med andra socknar, hvilka äfven skola välja nämndemän till samma antal som förut; i följd häraf inträffar äfven att af tvenne socknar med ungefär lika folkmängd, den ena får dubbelt så många nämndemän som den andra, och i alla fall måste nämndemännens antal inom tingslaget blifva större än förut och de således ej komma att tjenstgöra allesammans på en gång eller vid hvarje sammanträde.

Det är visserligen stadgadt i ofta nämnda paragraf, att häradshöfdingen skall efter samråd med nämnden fördela tjenstgöringen dem emellan.

Dock kan jag ej finna af detta stadgande att häradshöfdingen är skyldig att rätta sig efter nämndens råd, utan han kan äfven mot nämndens enhälliga beslut verkställa fördelningen af tienstgöringen dem emellan, och det på sådant sätt att, då vid ena allmänna sammanträdet en eller flera socknar hafva alla sina nämndemän närvarande, är från den eller dessa socknar vid andra allmänna sammanträdet ingen tienstgörande nämndeman närvarande, och då vid ena sammanträdet en afdelning nämndemän tienstgör, kommer vid det följande sammanträdet en annan afdelning att tienstgöra.

Häraf måste följa att i de flesta fallen så kommer den afdelning, som ransakat, icke att döma, utan den afdelning, som icke varit med under ransakningen och följaktligen vet intet om det, som under ransakningen inträffat. Under sådana förhållanden måste nämnden vara nära nog utan all betydelse, och det måste äfven för en upprigtig och samvetsgrann person kännas tungt att veta med sig det han, vid domens afkunnande i ett mål, derom han vet litet eller intet, icke kan handla i öfverensstämmelse med den *ed*, han kanske mot sin vilja måst såsom domare aflägga.

Det kan måhända anses vara mindre af behovet påkalladt att nu vidtaga någon förändring i nämndemansinstitutionen, då Nya lagberedningen har under behandling frågan om ny rättegångsordning och hvari nuvarande enmansdomstolar med nämnd möjligen torde få vika för kollegialdomstolar, men då erfarenheten visat att det ej plägar gå så hastigt att utarbeta nya lagförslag, torde det komma att dröja ännu en lång tid, innan vi få någon ny rättegångsordning; hvarföre jag anser att detta ej bör utgöra hinder för afhjelpande af nu omförmälda brister.

På grund af hvad jag sålunda anført får jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla att med ändring af 9 § 2 mom. i Kongl. förordningen angående ändring i vissa fall af gällande bestämmelser om häradsting den 17 Maj 1872, Kongl. Maj:t måtte förordna, att der två eller flera tingslag af Konungen varda förenade till ett, nämndemän icke skola väljas till större antal än tolf, hvilka fördelas de särskilda socknarne emellan efter folkmängden.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 27 Januari 1883.

Anders Göransson.